

VYVOLENÍ Z MILOSTI

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Rimanom 10 a 11

ZÁKLADNÝ TEXT

Pýtam sa teda: či Boh zavrhol svoj ľud? Určite nie. Ved' aj ja som Izraelita z Abrahámovho potomstva, z Benjamínovho kmeňa. (Rim 11,1)

V tejto lekcii budeme študovať 10. a 11. kapitolu Listu Rimanom. Väčší priester však budeme venovať jedenástej kapitole. Aby sme pochopili Pavlov spôsob myslenia a argumentácie, potrebujeme čítať obidve kapitoly naraz.

Tieto dve kapitoly bývajú neraz predmetom veľkých diskusií. Jedno je však všetkým jasné: Boh vo svojej láske túži, aby boli všetky jeho deti zachránené. Nijaká skupina nie je hromadne vylúčená z možnosti spasenia. Desiata kapitola jasne ukazuje, že „niet rozdielu medzi Židom a Grékom“ (Rim 10,12). Všetci sú hriešnici a ich jedinou nádejou je Božia milosť prejavovaná v obeti Ježiša Krista. Milosť nemôže dostať nikto na základe svojej národnosti, svojho pôvodu alebo svojich skutkov, ale len na základe viery, že Ježiš za neho zomrel. Túto tému Pavol rozvíja aj v 11. kapitole. Znovu musíme pripomenúť, že keď Pavol hovorí o vyvolení a povolani, nejde o otázku spasenia, ale o vyvolenie k spolupráci s Bohom na záchrane sveta. Nijaká skupina ľudí nebola nikdy zavrhnutá pre možnosť spasenia. Práve naopak. Keď sa – aj vďaka apoštolovi Pavlovi – dostalo evanjelium medzi pohanov, veľké hnutie Židov i pohanov sa mohlo spolu zapojiť do diela evanjelizácie celého sveta.

KRISTUS A ZÁKON

¹Bratia, túžba môjho srdca a prosba k Bohu za nich je, aby boli spasení. ²Ved' im môžem dosvedčiť, že sú plní horlivosti za Boha, ale bez pravého poznania. ³Pretože nepoznajú Božiu spravodlivosť a usilujú sa uplatniť svoju spravodlivosť, nepodrobili sa Božej spravodlivosti. ⁴Ved' cieľom zákona je Kristus, aby spravodlivosť dosiahol každý, kto verí. (Rim 10,1–4)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si text Rim 10,1–4. Pokús sa vyjadriť poslanstvo týchto veršov vlastnými slovami. V čom a akými konkrétnymi krokmi by sa dnes mohla prejaviť snaha dosiahnuť „svoju spravodlivosť“?

Zákonníctvo (legalizmus) môže mať rôznu podobu. Všetci, ktorí sa spoliehajú sami na seba – či už na svoje dobré skutky, zdravú stravu, prísne zachovávanie soboty alebo na to, čo už prestali robiť – sa dostávajú do pasce zákonníctva, aj keď to všetko robia s tým najlepším úmyslom. Stále si potrebujeme uvedomovať kontrast medzi Božou svätosťou a našou hriechnosťou. To je najbezpečnejší spôsob, ako sa ubrániť spôsobu myslenia, ktorý vedie ľudí k spoliehaniu sa na „vlastnú spravodlivosť“. Takýto postoj je totiž pravým opakom spoľahnutia sa na Kristovu spravodlivosť.

Text Rim 10,4 je veľmi dôležitý. Vystihuje podstatu celého Pavlovho poslanstva kresťanom v Ríme. Musíme ho však chápať v správnych súvislostiach. Mnohí Židia sa snažili vo vlastnej sile poslúchať zákon a tak byť pred Bohom spravodliví. Príchodom Mesiáša však spoznali jedinú pravú cestu ku skutočnej spravodlivosti. Je otvorená pre všetkých, ktorí sa vo viere spoľahnú na Krista. Bol to on, na koho ukazoval celý systém obradov a obetí.

Aj keby do tejto definície zahrnuli Desatoro, neznamenalo by to, že jeho platnosť sa už skončila. Morálny zákon odhaľuje hriechy, chyby, zlyhania a vedie nás k tomu, že si uvedomujeme potrebu Spasiteľa, odpustenia a spravodlivosti, ktorú nám môže dať len Ježiš. V tomto zmysle je Kristus naozaj „cieľom“ zákona. Grécke slovo pre „cieľ“ (*telos*) môžeme preložiť aj ako „koniec“ alebo „zámer“. Kristus je najvyšší zmysel a cieľ zákona, pretože zákon nás vedie k Ježišovi.

Myslieť si, že tento text hovorí o zrušení platnosti Desatora, by znamenalo ignorovať všetko, čo Pavol a Nová zmluva hovoria o Božom zákone.

APLIKÁCIA

- Kedy sa aj ty dostávaš do pokušenia usilovať o „vlastnú spravodlivosť“? Kedy sa ti stáva, že sa v porovnaní s inými vnímaš ako lepší? Si na to pyšný? Stíš sa na chvíľu, porovnaj svoj život so životom Krista, a uvažuj o tom, aký „dobrý“ v skutočnosti si. Neber to však ako dôvod na malomyseľnosť, ale ako pozvanie k dobrému Spasiteľovi.

VYVOLENIE Z MILOSTI

¹Pýtam sa teda: Či Boh zavrhol svoj ľud? Určite nie. Ved' aj ja som Izraelita z Abrahámovho potomstva z Benjamínovho kmeňa. ²Boh nezavrhol svoj ľud, ktorý vopred poznal. Alebo či nevíete, čo hovorí Písmo o Eliášovi, ako sa žaluje Bohu na Izrael? ³Pane, pozabíjali tvojich prorokov, tvoje oltáre zbúrali a ostal som len ja sám – a striehnu na môj život. ⁴Ale čo mu odpovedá Boh? Ponechal som si sedemtisíc mužov, ktorí nezohli koleno pred Baálom. ⁵Takto aj v tomto čase jestvuje zvyšok vyvolený z milosti. ⁶Ak však z milosti, tak už nie zo skutkov, ved' inak by milosť už nebola milosťou. ⁷Čo teda? Izrael nedosiahol, čo hľadal, ale dosiahol to iba vyvolený zvyšok. Ostatní však zostali zatvrdení, ⁸ako je napísané: Boh im dal ducha tvrdého spánku, oči, aby nevideli, a uši, aby nepočuli – až do dnešného dňa. ⁹A Dávid hovorí: Nech sa im ich stôl stane osídлом a pascou, príčinou pádu a odplatou, ¹⁰nech sa im zatemnia

Prečítaj si text Rim 11,1–7. Proti ktorému rozšírenému učeniu argumentuje Pavol v týchto veršoch? Prečo je toto učenie nebezpečné?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Ako odpoveď na otázku, či „Boh zavrhol svoj ľud“, Pavol predstavuje obraz zvyšku ľudu, ktorý je vyvolený z milosti. Ten je dôkazom, že Boh svoj ľud nezavrhol. Záchrana je pre všetkých – pre Židov aj pre pohanov. Musíme si uvedomiť, že prvými kresťanmi boli práve Židia. Bola to napríklad veľká skupina ľudí, ktorí uverili na Turíce. Apoštol Peter potreboval zvláštne videnie od Boha, aby dokázal pripustiť, že aj pohanovia majú rovnakú možnosť prijať Božiu milosť (Sk 10; 15,7–9).

Prečítaj si text Rim 11,7–10. Čo by bolo zlé na tvrdení, že Boh zámerne oslepil a zatvrdil tú časť Izraelitov, ktorí neprijali Krista? Vysvetli nebezpečenstvo takéhoto postoja.

Vo veršoch Rim 11,8–10 Pavol cituje Starú zmluvu, ktorá bola pre Židov jednoznačnou autoritou. Podľa tohto textu Boh otupil ich mysle, aby nevideli a nepočuli. „Oslepil“ by však Boh niekoho preto, aby nevidel svetlo, ktoré by ho mohlo viesť k záchrane? Určite nie! Tomuto textu preto musíme rozumieť vo svetle toho, čo sme povedali v súvislosti s 9. kapitolou. Pavol nehovorí o individuálnom spasení, pretože Boh neodmieta hromadne nijakú skupinu. Opäť sa tu hovorí o úlohe, ktorú mal tento národ zohrať v Božom diele.

- Čo zlé sa skrýva v myšlienke, že Boh zavrhol určitú skupinu ľudí ako celok a odoprel im spasenie? Ako môžeme tento pohľad zladit' s jasným biblickým učením, že Kristus zomrel, aby všetkých zachránil? Uvažuj o tragických dôsledkoch v dejinách, ktoré prinieslo presvedčenie, že izraelský národ Pán Boh už „odpísal“.

APLIKÁCIA

PRIRODZENÁ RATOLEŠŤ

¹¹Pýtam sa teda: Vari sa tak potkli, aby padli? Určite nie. Ale pre ich poklesok prišla spása pre pohanov, aby sa v nich vyvolala žiarlivosť. ¹²Ak sa však ich poklesok stal bohatstvom pre svet a ich previnenie bohatstvom pre pohanov, o čo viac ich plnosť. ¹³Vám pohanom však hovorím: Pretože som apoštolom pohanov, robím česť svojej službe, ¹⁴aby som nejak vyvolal žiarlivosť u svojich krajanov podľa tela a zachránil niektorých z nich. ¹⁵Ved' ak ich zavrnutie znamenalo zmierenie sveta s Bohom, čím bude ich prijatie, ak nie prechodom zo smrti do života? ¹⁶Ak je však prvotina svätá, potom je aj cesto. A ak je koreň svätý, potom sú aj vetvy. ¹⁷Ak však niektoré ratolesti boli vylomené, a ty, divá oliva, bol si zaštepovaný medzi tie ostatné a stal si sa účastníkom koreňa olivy, ktorý dáva miazgu, ¹⁸nevychvaluj sa nad ratolesti. Ak sa však vychvaluješ, uvedom si, že nie ty nesieš koreň, ale koreň nesie teba. ¹⁹Povieš teda: Ratolesti boli vylomené, aby som ja bol zaštepovaný. ²⁰Dobre, pre nevieru boli vylomené, ale ty stojíš za pomoci viery. Nenamýšľaj si, ale sa boj! ²¹Lebo ak Boh neušetril prirodzené ratolesti, neušetrí ani teba. ²²Uvedom si teda dobrotu a prísnosť Božiu, prísnosť voči tým, čo padli, ale dobrotu Božiu voči tebe, ak zotrvaš v tej добрôte, lebo inak budeš aj ty odseknutý. ²³Ale oni, ak nezotrvajú v neviere, budú vštepení. Boh totiž má moc znova ich vštepiť. ²⁴Ved' ak si bol ty odfatý z planej olivy od prirodzenosti a bol si proti prirodzenosti zaštepovaný do dobrej olivy, o čo skôr budú do vlastnej olivy zaštepení tí, čo k nej patria podľa prirodzenosti. (Rim 11,11–24)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si text Rim 11,11–15. O akej nádeji hovorí Pavol v týchto veršoch? Čo znamená táto nádej pre teba?

Pavol znovu odpovedá na otázku, ktorá zaznela v úvode kapitoly: Zavrhol azda Boh svoj ľud? Pavol ukazuje, že to, čo sa zdalo ako zavrnutie, je v skutočnosti len dočasným stavom.

Prečítaj si text Rim 11,16–24. Aká je hlavná myšlienka týchto veršov?

Verný zvyšok Izraela Pavol prirovnáva k dobrej olive. Niektoré jej ratolesti boli vylomené (tí, čo neuverili). Týmto obrazom chce znázorniť, že „Boh nezavrhol svoj ľud“ (Rim 11,2). Koreň a kmeň zostali. Do tohto stromu boli „zaštepení“ pohania, ktorí uverili. Potrebnú miazgu a silu však berú z koreňa a kmeňa, čo predstavuje veriaci Izrael.

To, čo sa stalo Židom, ktorí neprijali Krista, hrozí aj všetkým ostatným ľuďom. Biblia nikde nehlása učenie „raz spasený – navždy spasený“. Spasenie je síce dar, ale my ho môžeme odmietnuť – a dokonca oň prísť aj potom, čo sme ho už prijali. Nie, nie je správne, ak pri každom páde a zlyhaní spochybujeme svoju istotu spasenia. Rovnako zlý je však aj opačný postoj, keď istotu spasenia vnímame ako zámienku na to, že na našich rozhodnutiach už vlastne nezáleží. Môžeš mať istotu spasenia, ak zotrvaš v Božej добрôte (pozri Rim 11,22).

APLIKÁCIA

- Nikto by sa nemal pýšiť svojou vlastnou dobrotou a povyšovať sa nad iných. Záchranu si nikto z nás nezaslúži. Všetci ju dostávame ako dar – nikto ju neprijíma ako mzdu. Pred Bohom sme si všetci rovní – sme hriešnici, ktorí potrebujú Božiu milosť. Môžeme sa chváliť len tým, čo pre nás Kristus napriek našej biede urobil. Ako by si tieto myšlienky vysvetlil niekomu, kto má pocit, že si Božiu milosť zasluži za všetko, čoho sa v živote zriekol a čo robí pre Krista?

„TAKTO BUDE CELÝ IZRAEL SPASENÝ“

²⁵Nechcem totiž, bratia, aby ste nepoznali toto tajomstvo – aby ste neboli múdri sami pre seba –, že časť Izraela sa zatvrdila dovtedy, kým nevojde plný počet pohanov ²⁶a takto bude celý Izrael spasený, ako je napísané: Zo Siona príde vysloboditeľ, odvráti bezbožnosť od Jákoba. ²⁷A toto bude moja zmluva pre nich, keď odstránim ich hriechy. (Rim 11,25–27)

Prečítaj si text Rim 11,25–27. O akých udalostiach tu Pavol hovorí?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

O týchto niekoľkých veršoch kresťania diskutovali celé stáročia. Jedno je v nich celkom jasné a zrozumiteľné – Boh má veľký záujem o židovský národ. Pavol tu opäť odpovedá na otázku, či Boh zavrhol svoj ľud. A opäť na ňu odpovedá záporne s tým, že (1) ich zatvrdenie je len čiastočné a (2) je len do času, „kým nevojde plný počet pohanov“.

Čo však znamená „plný počet (plnosť) pohanov“? Mnohí považujú toto slovné spojenie za naplnenie veľkého evanjelizačného poslania na tejto zemi. Označuje dobu, keď celý svet bude počuť posolstvo evanjelia. „Plný počet pohanov“ sa naplní vtedy, keď bude evanjelium zvestované všetkým. V tej chvíli bude Ježiš takmer za dverami. V tom čase mnohí Židia prídu ku Kristovi.

Iný problém súvisí s vyjadrením, že zachránený bude „celý Izrael“ (Rim 11,26). Na základe toho, čo vieme o evanjeliu, to určite neznamená, že v čase konca získa každý zo židovského národa automaticky spasenie. Verš 26 sa začína slovami „a takto bude zachránený celý Izrael“. Ako? Akým spôsobom? Vierou vo Vysloboditeľa. Teda tak, ako každý iný. Písmo nikde neučí univerzalizmus (spasenie všetkých), a to ani v prípade jednotlivých národov. Sám Pavol vo verši 14 hovorí, že túži, aby aspoň „niektorých z nich zachránil“. Niektorí toto pozvanie prijali; iní ho odmietajú, podobne ako v ktoromkoľvek inom národe.

V knihe *Skutky apoštolov* môžeme čítať, že „v záverečnej fáze hlásania evanjelia... mnohí (Židia) uveria v Krista a prijmú ho za svojho Vykupiteľa.“ (AA 381; SA 229)

„Máme splniť ešte jednu veľkú úlohu. Pán povedal, že k jeho ľudu sa pripojí mnoho pohanov, ale aj Židov. Medzi Židmi je mnoho tých, ktorí sa obrátia. V ich živote uvidíme žiariť moc Božieho spasenia. Na svete je mnoho Židov, ktorým má byť prinesené svetlo prítomnej pravdy. Mnohí z nich toto svetlo prijmú a s úžasným nadšením budú hlásať nemennosť Božieho zákona.“ (Ev 578)

- **Urob si čas na to, aby si mohol premýšľať o židovskom základe kresťanskej viery a úžasnom duchovnom dedičstve, ktorý nám odovzdal izraelský národ. Ako môže hlbšie poznanie židovského náboženstva obohatiť tvoju kresťanskú vieru?**

APLIKÁCIA

ZÁCHRANA HRIEŠNIKOV

²⁸Vzhľadom na evanjelium sú nepriateľmi kvôli vám, ale podľa vyvolenia sú milovaní kvôli otcom. ²⁹Ved' neodvolateľné sú Božie dary milosti a povolanie. ³⁰Lebo tak, ako ste vy kedysi neposlúchali Boha, ale teraz ste dosiahli milosrdenstvo pre ich neposlušnosť, ³¹ tak aj títo teraz upadli do neposlušnosti, aby sa vám dostalo milosrdenstvo, aby aj oni dosiahli milosrdenstvo. ³²Boh totiž všetkých spolu uzavrel do neposlušnosti, aby sa nad všetkými zľutoval. ³³Ó, hĺbka Božieho bohatstva, múdrosti a poznania! Aké nepochopiteľné sú jeho súdy a aké nevyspytateľné jeho cesty. ³⁴Ved' kto poznal Pánovo zmýšľanie? Alebo kto bol jeho radcom? ³⁵Alebo kto mu vopred niečo dal, aby mu to musel vrátiť? ³⁶Ved' od neho, prostredníctvom neho a pre neho je všetko, jemu sláva naveky. Amen. (Rim 11,28–36)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

V týchto veršoch vidíme Pavlova veľkú lásku k jeho národu. Muselo byť preňho ťažké stretávať sa s krajanmi, ktorí nebojovali len proti nemu, ale aj proti evanjeliu. Napriek tomu pevne veril, že mnohí z nich prijmu Ježiša ako Bohom poslaného Mesiáša.

Prečítaj si text Rim 11,28–36. Akým spôsobom Pavol ilustruje Božiu lásku nielen k Židom, ale k celému ľudstvu? Akým spôsobom vyjadruje úžasnú a tajomnú moc Božej milosti?

Aj keď vo všetkých týchto veršoch Pavol robí rozdiel medzi Židmi a pohanmi, prichádza k jasnému záveru: Boh preukazuje svoje milosrdenstvo, lásku a milosť všetkým hriešnikom. Boží plán, ktorý bol pripravený ešte pred vznikom sveta, je zachrániť všetkých, čo túžia po spasení. Neoddeliteľnou súčasťou tohto plánu sú aj spolupracovníci – či už jednotlivci, alebo národy – ktorí sa mali stať Božími nástrojmi vo veľkom pláne záchrany.

Pozorne a na modlitbe si prečítaj text Rim 11,31. Čo nás tento text môže naučiť o vydávaní svedectva nielen Židom, ale všetkým ľuďom, s ktorými prideme do kontaktu?

Niet pochyb, že keby sa kresťanská cirkev zachovala voči Židom v dejinách inak, oveľa viac z nich by prijalo Ježiša ako Mesiáša. Veľké odpadnutie v prvých storočiach po Kristovi a silné pohanské vplyvy na kresťanstvo (vrátane odmietnutia soboty ako Božieho dňa) určite neuláhčili Židom cestu k Mesiášovi. Je nevyhnutné, aby sme ako kresťania, ktorí vo svojom živote okúsili Božiu milosť, preukazovali lásku iným. Ak to nedokážeme, nie sme vlastne ani kresťania (pozri Mat 18,23–36).

APLIKÁCIA

- **Vieš o niekom vo svojom okolí, kto potrebuje na vlastnej koži zažiť milosrdenstvo, aj keď si to možno nezaslúži? Čo ti bráni preukázať mu ho? Prečo je to niekedy také ťažké? Nie je to však to, čo urobil Boh pre teba? Pros o silu, aby si dokázal urobiť tento krok lásky.**

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Aj keď Izrael ako národ sklamal, mnohí z neho mali byť zachránení. V čase príchodu Spasiteľa žili veriaci muži a veriace ženy, čo radostne prijali posolstvo Jána Krstiteľa, a to ich podnietilo skúmať proroctvá o Mesiášovi. Ranú kresťanskú cirkev tvorili títo verní Židia, čo v Ježišovi Nazaretskom poznali túžobne očakávaného Spasiteľa. Na tento zostatok veriacich myslel Pavol, keď napísal: Ak sú sväté prvotiny, potom aj cesto; ak je svätý koreň, potom aj ratolesti. (Rim 11,16)“ (AA 376.377; SA 226)

„Medzi Židmi sú takí, ktorí ako Saul z Tarzu dobre poznajú Písmo, a tí budú obdivuhodne presvedčivo zvestovať nezmeniteľnosť Božieho zákona. Boh to umožní za našich dní. Jeho rameno iste pomôže. Ak budú jeho služobníci pristupovať vo viere k tým, čo boli tak dlho prehladaní, jeho spásna moc sa prejaví.“ (AA 381; SA 229)

„V záverečnej fáze hlásania evanjelia, keď treba vykonať zvlášť misijné dielo práve medzi tými, čo boli dosiaľ prehladaní, Boh očakáva, že jeho poslovia venujú mimoriadnu pozornosť židovskému národu, ktorého príslušníkov nájdú vo všetkých častiach sveta. Keď im zo starozmluvného Písma vysvetlia odveký Boží zámer vo svetle Božej zmluvy, pre mnohých Židov to bude úsvit nového dňa, duchovné vzkriesenie. Keď poznajú, že na stránkach starozmluvného Písma je predstavený Kristus Novej zmluvy, a keď pochopia, že svetlo Novej zmluvy objasňuje Starú zmluvu, otvorí sa im duchovný zrak a uznajú Krista za Spasiteľa sveta. Mnohí uveria v Krista a prijímú ho za svojho Vykupiteľa.“ (AA 381; SA 229)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Má to logiku, že Židia, ktorí prijímú Ježiša Krista, môžu svetu pomôcť lepšie pochopiť krásu Božieho zákona, zvlášť soboty. Uvažujte spoločne, v čom môžeme byť ako kresťania obohatení práve pohľadom a pochopením našich židovských „predchodcov vo viere“.
2. V čom máme ako adventisti prednosť a výhodu v snahe predstaviť Židom evanjelium? Žijú príslušníci tohto národa aj vo vašom okolí? Čo môžete ako zborové spoločenstvo alebo jednotlivci urobiť pre to, aby ste im uľahčili cestu k stretnutiu s Mesiášom?
3. Čo sa môžeme naučiť z chýb Izraelitov? V čom sú naše dnešné chyby podobné ich chybám? Prečo sa niektoré chyby stále opakujú? Ako sa môžeme podobným chybám vyhnúť?